

Posudek oponenta diplomové práce

Jméno studenta: Bc. Eva Borská

Název práce: Františka Zeminová

Jméno oponenta práce: PhDr. Hana Havlůvová, Ph.D.

I. Formální kritéria

	ano	zčásti	ne
1. Problematika a cíl práce jsou zformulovány a odpovídají zadání a názvu práce.		x	
2. Autor využívá relevantní prameny a literaturu		x	
3. Metody využité autorem jsou adekvátní vzhledem k cíli práce a tématu.			x
4. Struktura práce je vyvážená a logická. Autor nic podstatného neopomenul (zadání, obsah, úvod, rozbor pramenů, pojednání, závěr, resumé v češtině a cizím jazyce, rozsah)		x	
5. Závěr shrnuje dosažené poznatky.		x	

Nejproblematičtější body v hodnocení okomentovat slovně: (viz příloha)

II. Obsahová kritéria

1. Práce prokazuje porozumění autora problematice.		x	
2. Opírá se o relevantní prameny a literaturu .		x	
3. Adekvátním způsobem s nimi pracuje.			x
4. Zpracování vykazuje rysy originality a vlastního přínosu .			x

Slovní ohodnocení: (viz příloha)

III. Jazyková kritéria

1. Práce je prosta gramatických a stylistických chyb .			x
2. Práce je psána kultivovaným odborným jazykem za použití správné terminologie .	x		
3. Student správně cituje.	x		
5. Práci doplňují vhodné přílohy.	x		

Slovní ohodnocení: (viz příloha)

IV. Celkové hodnocení (slovně): (viz příloha)

V. Otázky k obhajobě.

Navržená známka: velmi dobře

Datum: 7. ledna 2013

Podpis oponenta práce

Posudek oponentky

Diplomová práce Evy Borské je vedena chvályhodným záměrem přiblížit čtenářům život přední československé političky Františky „Fráni“ Zeminové (1882 – 1962). Autorka hodlala také objasnit, z jakých příčin dnes není jméno ženy, která „zásadně ovlivňovala dějiny politického i sociálního vývoje u nás“ (s. 11), známé stejně jako jména jejích blízkých stranických kolegyně Františky Plamínkové a Milady Horákové. Již na úvod je však třeba konstatovat, že takto formulovaný cíl se nakonec ukázal jako příliš ambiciózní.

Evě Borské se v deseti chronologicky řazených kapitolách podařilo relativně dobře popsat obraz života Františky Zeminové tak, jak se dochoval v dobových pramenech i soudobé literatuře. Zachytila také hlavní společensko-politické mezníky a souvislosti, jež utvářely političčinu kariéru. K hlubší analýze důvodů, proč patří jméno Františky Zeminové mezi ta „pozapomenutá“, se však autorka nedostala. Pouze v jednom ze závěrečných odstavců shrnuje tři blíže nezkoumané, zároveň však velmi diskutabilní teze, kterými se pokusila na svou výchozí otázku odpovědět. Podle Evy Borské je tak „nepřítomnost“ Františky Zeminové ve „všeobecném povědomí“ způsobena tím, že politička nezemřela mučednickou smrtí, neprosadila se na mezinárodní scéně a nesměla být, coby odpůrkyně komunistického režimu, dlouhá léta připomínána (s. 116).

Z formálního hlediska diplomová práce Evy Borské v zásadě splňuje predepsaná kritéria. Je přehledně členěna do kapitol, na zdroje informací je odkazováno s pomocí průběžného poznámkového aparátu, citované prameny a literatura jsou na závěr shrnuty v logicky členěném seznamu (s. 118 – 121). Opomenut zůstal snad jen v textu několikrát citovaný článek Tomáše Bursíka (2006).¹ Větší výtku si však zaslouží tři formální nedostatky. K práci je připojena poměrně obsáhlá a tématicky odpovídající obrazová příloha, avšak s textem práce není nijak propojena. Odkazy na archivní prameny zůstaly pouze ve formě „pracovní“, autorka nerozepisuje zkratky ani v případě prvního použití, ani formou samostatného přehledu. Ledabylá je místy také redakce a korektura textu. Porušování pravidel českého

pravopisu se autorka dopouští zejména při psaní velkých a malých písmen v oficiálních jménech významnějších institucí a organizací. Stylistické neobratnosti zejména u parafrází vyvolávají dokonce v několika případech otázku, zda autorka zcela dobře porozuměla přebírané informaci.²

Z obsahového hlediska je třeba vyzdvihnout, že se Eva Borská pokusila zachytit působení Františky Zeminové v širším kontextu. Diplomová práce tak pojednává nejen o političce samé, ale také o tématech souvisejících s dějinami českého politického života konce 19. a první poloviny 20. století. V hledáčku autorčiny pozornosti se ocitly zápasy o uznání aktivního i pasivního volební práva žen, politické tříbení názorů v rámci zdánlivě jednolitého ženského hnutí, úspěšné i méně zdařilé pokusy o skloubení a prosazování feministických, socialistických a nacionalistických požadavků na stranickém fóru Československé strany socialistické (potažmo národně sociální či národně socialistické), ale také v rámci soutěže politických stran na půdě prvního československého parlamentu. Tři závěrečné kapitoly pojednávají také o proměnách postavení političky, k nimž došlo vlivem válečných událostí a v důsledku poválečné změny politického režimu.

Autorce se však nedaří, jakkoli by to zvolené pojetí umožňovalo, integrovat zmíněná témata do souvislého celku, na jehož pozadí by vystoupil plastický obraz „ženského poslance“ Fráni Zeminové, ani vyprávět ucelený příběh dějinné aktérky Františky Zeminové, jehož kapitoly by čtenáři nabízely hlubší ponory do souvisejících témat. Příčinu vidím především v metodě práce a (opět) v nedostatečné redakci textu. Eva Borská zůstává převážně u shrnutí převzatých, mnohdy základních informací, které tu více, jindy méně zdařile propojuje s fakty (ale také s bonmoty), jež se dochovaly o činnosti a vystoupeních sledované političky. Citace z primárních pramenů jí slouží, zejména v druhé polovině práce, jen jako drobné ilustrace řečeného, nejsou komentovány, ani jinak s autorským textem provázány. Pečlivější redakce mohla řadu takových míst odhalit a dobové citace s autorským textem lépe propojit (viz např. s. 42 – 43, 47 – 48, 59 – 60, 75, 78).

¹ BURSÍK, T., *Národu jsem vždy věrně sloužila a vědomě nikomu škodu neučinila. Františka Zemínová (1882 – 1962)*. In *Securitas imperii 14*. Praha: ÚDV, 2006, s. 271-280.

² Srovnej např. text na straně 21 – 23 a výchozí text in MUSILOVÁ, D. *Z ženského pohledu. Poslankyně a senátorky Národního shromáždění Československé republiky 1918–1939*, Hradec Králové 2007, s. 19 a 22 – 23. Nebo text na s. 70 a výchozí text in MALÍŘ, J., MAREK, P. a kol., *Politické strany. Vývoj politických stran a hnutí v českých zemích a Československu 1861-2004*. I. díl: období 1861-1938. Brno: Doplněk 2005, s. 769, 772 a 778. Dále také text na s. 103 – 104 a výchozí text in KAPLAN, K., *Největší politický proces – M. Horáková a spol.*, Praha: Ústav pro soudobé dějiny AV ČR 1995, s. 113.

Na některých místech by díky lepší redakci autorka patrně zvolila také logičtější řazení informací (viz např. s. 80 – 82, 88 – 89, 97), jinde by opravila drobné chyby a nepřesnosti. Viz například *Ziegloserová* nikoli *Zieglosserová* (s. 28); až do r. 1918 *Československá* nikoli *Československá* sociálně demokratická strana dělnická (s. 29, 35); r. 1908 došlo k anexi Bosny a *Hercegoviny* nikoli *Herzegoviny* nebo dokonce *Jugoslávie* – stát s názvem Jugoslávie existoval v letech 1918 – 2003 (s. 28, 33, 41); celibát učitelek byl zrušen r. 1919, nikoli r. 1922, ŽNR vznikla až r. 1923, tudíž se tímto problémem nezabývala (s. 19, 51, 59); Stranu národní jednoty nelze považovat za stranu totalitní (s. 70); Františka Plamínková *po vypuknutí války* „neprchla“, ale účastnila se *v červenci 1939* (sic!) kongresu Mezinárodní aliance pro volební právo žen a rovná občanská práva v Kodani, kde odmítla řadu nabídek zůstat v zahraničí; *1. září 1939 byla na šest týdnů zadržena* a poté sledována gestapem; *v rámci heydrichiády* byla zatčena podruhé, deportována do Terezína a posléze, *30. června 1942, popravena v Kobyliších* (s. 74 – 75).

Přes uvedené výhrady považuji diplomovou práci Evy Borské za důležitý krok, který byl učiněn na cestě „znovuobjevování“ významných žen, které působily v českém politickém životě první poloviny 20. století. Právě informace z pramenů, k nimž se při psaní tzv. ženských dějin tak nesnadno dobíráme a jež autorka mezi jinými cituje, vynášejí na světlo zajímavé otázky, které je možné klást nejen pramenům dostupnějším, ale také dobovým a stávajícím interpretacím historických dějů. Autorčino zpracování k takovému tázání v mnoha ohledech vybízí.

Práci navrhuji hodnotit jako velmi dobrou.

V Praze dne 7. ledna 2013

PhDr. Hana Havlůjová, Ph.D.